

ABSTRAKT

Cílem této práce je shrnout právní úpravu mimořádných stavů v českém právním řádu, upozornit na její nedostatky a navrhnout možná řešení. Diplomová práce je členěna do pěti kapitol.

V první kapitole je nejprve přiblíženo obecné pojetí mimořádných stavů, jak je definuje právní teorie. V druhé části je nastíněno, jakým způsobem byly mimořádné stavy pojaty v antickém Římě, novodobé Anglii a jakým způsobem byla problematika upravena ve Francii a Německu v průběhu posledních 150 let.

Druhá kapitola je zaměřena na mimořádné právní stavy, které znaly právní řády předchůdců dnešní České republiky. Pozornost je věnována zejména válečnému stavu a vyhlášení války. V následující části jsou rozebrány další mimořádné stavy od původně rakouského zákona o výjimečných opatřeních, až po legislativní návrhy, které předcházely současnému ústavnímu zákonu o bezpečnosti ČR.

Třetí kapitola nejprve vymezuje pojmy, se kterými operuje současná právní úprava a analyzuje mimořádné právní stavy, které jsou v ní obsažené. Výklad začíná u stavu nebezpečí a pokračuje přes nouzový stav, stav ohrožení státu až k válečnému stavu. U každého stavu je popsáno kdo, jakým způsobem a za jakých podmínek jej vyhláší a jaké je postavení orgánů krizového řízení.

Ve čtvrté kapitole je rozebírán vztah mimořádných právních stavů k lidským právům a to se zvláštním zřetelem k mezinárodním smlouvám o lidských právech. Kapitola je zaměřena především na rozbor judikatury Evropského soudu pro lidská práva, která vytváří mantinely, v jejichž mezích se mohou smluvní strany pohybovat.

V páté kapitole jsou shrnuty zásadní nedostatky, které se k české úpravě mimořádných stavů pojí. Jedná se především o problematiku vyhlášení mimořádných stavů, legislativního procesu, nedokonalé substituce Poslanecké sněmovny Senátem, slabou úlohou prezidenta republiky a nepoučení se z druhé světové války. V závěru kapitoly jsou pak nastíněna možná řešení spočívající v posílení úlohy prezidenta republiky a možnosti vytvoření společného orgánu obou komor Parlamentu, které by mohly nahradit jednotlivé komory, pokud by faktická situace znemožňovala jejich usnášení.

V závěru práce jsou shrnuty klíčové poznatky, zejména ty, které se vážou k problémům uvedených v poslední kapitole.